

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-banásos petty sor egyeztet 20 fill.
minden következőnél 15 fill.

Nyitási díj 10 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI LAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

Főszékhely: Főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 150.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, március 24.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vendégek: A nyolcadik.
- A költségvetést elfogadták.
- Port-Arthur bombázása.
- Arad Kossuth-szobra.
- Az ipartestület tisztújítása.
- Főispán és újságíró.
- Az orosz-japán háború.
- A nagylaki pótválasztás.
- Utolsó ebéd.
- A hátszázad ünnepe.
- Elfogott betörő-társaság.
- Az antiszemita képviselő.
- Tárgy: A három császár csatája. Irta: Palotás Fausztin.
- Csarnok: A szolgálat. Irta: Bródy Sándor.

A nyolcadik.

Arad, március 23.

A nagylaki kerület polgárainak heteken át izgalomban tartott kedélyére máától kezdve csend és béke száll megint. A kettős választás vihara elült, s a politikai élet hullámverését felváltja a minden elmentéket kiegyenlítő munka ideje.

A mai küzdelemből Nagy Sándor dr. neve került ki győztesen. A multkorai választáskor is az ő részén volt a relatív többség, s így az alkotmányos harc eredménye meglepetést nem okozott.

Az új képviselő nem a mi pártunk híve. Politikai szempontból tehát nincs okunk örvideni az ő győzelmének. Sőt határozott veszteségnek tekintjük, hogy a régi szabadelvű párt egyik kiváló tagjának kerülete elhagyta a többség zászla-

ját, amely zászló alá két izben is lelkesen követte Nagylak választó közönsége Kristóffy Józsefet.

Amikor azonban a mai nap eseményét regisztráljuk, s Nagy Sándor dr. megválasztásáról adunk hírt, akkor bizonyos megnyugvással konstatáljuk, hogy az új képviselő — aradi ember. És kibékít a helyzettel az a körülmény is, hogy most, mikor a néppárti és agrárius irányzatok kiterjesztve tartják fölöttünk fekete szárnyaikat, akkor az elvesztett kerületet a Kossuth-párt nyerte el, mely politikai hitvallásunk legmagasztosabb tanával: a *szabadelvűséggel* közös hiten van velünk. És mindaz, a mi e párt híveinek lelkébe odavarázsolja a nemzet függetlenségének ideálját: vágyunk, eszményképünk nekünk is. A legutóbb lezajlott obstrukció részletei igazolják, hogy minden parlamenti csoport között a Kossuth-párt az, mely higgadtságával és céltudatosságával legközelebb áll hozzánk, s ha már elsodor tőlünk egy kerületet a szavazo tömeg állhatatlansága, úgy mindenesetre e szintén hazafias pártra vigye inkább, mint a Szerderkényiek, Apponyiek, Zichy Nándorék, vagy Vladék nemzetellen lobogója alá.

Nagy Sándor dr. számszerint a *nyolcadik* ember, kit Arad polgárai közül képviselői mandátummal küldtek fel a parlamentbe, részint vármegyénk területéről, részint pedig azon kívül eső messzebb vidékekről.

E nevezetes körülményből jóleső büsz-

keséggel vonjuk le a következtetést, hogy városunk polgárságának intellektuális erejét érzik, elismerik és honorálják szerte az országban, s Arad kiváló férfait közelben, távolban méltónak tartják arra, hogy oda sorozzák a százak közé, melyek millióknak szívét, óhaját viszik az ország első testületébe: a törvényhozásba.

Főlemelő tudat ez nekünk aradiaknak, de egyuttal elmékedésre is alkalmas, mert jól ismerjük mindannyian ama fogatkozásunkat, hogy ha egyőnkből-másőnkől idegen helyen nem csinálnak valamelyes tekintélyt: itthon ugyan ki nem engedjük kapaszkodni a hétköznapiság tucatvilágából.

Mivel pedig már a végzet azt a rendeltetést adta Aradnak, hogy ez a város szállítson követet az ország minden megszorult kerületének, tehát találjuk meg és foglaljuk szavakba a dolog etikai oldalán kívül a gyakorlati értékét is honatyaliferáns mivoltunknak.

Arad emberemlékezet óta mostoha gyermeke volt minden rendű és rangu kormányhatalomnak. Miniszterek jöttek, miniszterek mentek; peticionáltunk, kegyelmes urakat fogadtunk, banketteztünk, képviselőt választottunk, leveleket zsebben felejtettünk, országos tekintélyeket elejtettünk, kértünk, követeltünk, vágytunk és reméltünk: de hiába, mindhiába, nem tudott megszületni az a korszak, amikor valaki Aradért is tett volna valamit.

Ezt a hosszú, keserves mellőztetést

A három Császár csatája.

Irta: Palotás Fausztin.

Császár Putyi Mátvás történelünk idején, mely egy évtizedre vezethető vissza, hivatalos adatok szerint a kancsalszéki kapitányságban lakik, özvegy, beteges ember, három legény atyja. A tanyai rokon csak Putyi Matyinak nevezte, tudván azt, hogy derék magyarunk milyen sajtáságos körülmény folytán jutott a díszes Császár melléknévhez.

Volt ugyanis Putyi uramnak a tanyaföldje végén valami istenádotta talajon egy kis kőrtetű, melyen a legfinomabb császár-körték teremtek. Már atyja idejében is híres volt a Putyiék zamatos gyümölcse, noha nem kellett a hetivásrba vinni, mert busás pénzen előre lefoglalózták minden darabját. Az ő Putyi vette e föl a hangzatos Császár nevet, vagy a tanyai fantázia ragasztotta hozzá: az események további fejlődésére egy csöpp befolyással sem bír.

Az alföldi nagy városok közt fekvő tanyavilágban nem ritka az olyan gazda, aki a gimnázium felsőbb osztályait is elvégezve, hazamegy az eke mellé jó-zágal közé. Az ilyen paraszt nem tudikos, egyenes gondolkozása mintegy átgyurja, magába olvasztja az iskolák elméeteit: s előttd áll a magyar ember prototypje, minövel egy nemzet sem dicsekedhet. Putyi uram is iskolázott volt, de őt már bizonyos egyéni elbizakodottság jellemezte, sűrűn

hajtogatván: hogy nem jár ő senki isten fiához észt kérni kölcsön ...

A betegség azonban megtörte: feküdt, kelt, három fiában, meg a gyümölcsben találva minden gyönyörűségét. Bodogut feleségének távoli rokona egy otthonfelejtett, elvirult, de nem fonyadt leány volt búséges gondozója, ápolója. Egyszerű szép, de szegény volt, gazdafi írásem nézett, holmi kőbor napszámoshoz nem akarta magát lekötöni. Hogy elhaltak szülei, valami távoli sőgorság révén a Putyházba jutott. Mondogatta, is az öreg sokszor jóindulattal.

— Meghálálom a jóságodat Terka lányom. Ami ingóság van a tanyámon, rád áttestálom. Hol volnék én már eddig nélkülöd?

Terka ilyenkor helyőnvalónak tartotta bánatosan nézni s a köszőnet rebegő hangját egy pár fájdalommal sohajjal megtődni. Hja! a sohaj mindig megtalálta még utját a műkönyvekkel meg nem roított szívhez.

Császár Putyi Mátvás egy verőfényes vasárnap délelőtt a mise utáni időre magához hivatva fiált. Gyönyörű szál legény volt mind a három: egyik erőteljesebb, üdőbb, egészségesebb a másiknál. Egyik se nős: állítólag hozzájuk méltó lány nincs a kapitányságban. A legfiatalabb testvér — apja nevének viselője — csak most jött haza a honvédhuszároktól. Arca szinte szelid, jámbor: ellentéte a két vihar-és korcmaedzett testvérnek. De ha a három Császár-gyerekeknek a mellét, vállát és karját nézeget-

te az ember, a néhai való jó Toldi Miklós alakja jutott az eszembe ...

— Fiaim! Császár-gyerekek! kezdte azzal az őnézertes kéréddel, mely minden tehetősebb gazdag sajtásága. Naponta gyöngülök, hát tiszta fejjele akarok a vagyonkám felett rendelkezni. Ismerem jól a testvéri osztozkodás nyájasságait; engem holtom után ne sződjön, ne atkozson senki!

A fiuk egyértelműleg bólintgatták fejüket. Terka a nyitva felejtett ajtó mellett hallgatódzott nagy szívdobogással. Az előzékeny Matyi pedig — látszik, hogy katona volt. Szépen megigazgatta az apja feje alját, hogy a besséd ne ossek olyan nehézőre.

— Egy darabka földem, tudjátok az a kincset érő gyümölcsös, fölöl akarok rendelkezni. Azt akarom, hogy örökké egy darabban, egy kézben maradjon! Én is ilyen föltélel mellett örökőtem! Legyen közöltek azé, aki erre a legérdemesebb, legderékabb, legméltóbb. Gondoljátok ki valami okosat, szépet, ügyeset: annál boldogabb vagyok, minél nehezebb lesz a választás ...

A három délcag gyerek őnézertől dadogó kebellet hagyta el az apai itélőszéket „Ha könyekre szoló tett kell, — verte mellét helykén Pali, a legidősebb, várjátok, lesz az is.“ Ha az apám azt akarja, vélte Gyurka a középső testvér, hogy egy hétig nyitva maradjon a szemőszája minden halandónak, megszerzem neki ezt az örömet. Csak a legfiatalabb, Matyi nem szolt semmit ... Neki támaszkodott a nagy

Ma tárgyalta a kir. Kuria Kelemen Mór előadása alatt s Tarnai János előadásában a be nyújtott semmisségi panaszokat s azokat rövid tanácskozás után, mint alaptalanokat, vissza- u-asította, ezzel hozzájárulván az első bíróság ítéletéhez.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Erény utjai, vígjáték. Chiary Biri föl- léptével. (Páratlan bérlet.)
Péntek: Delután: Postástiú és a húga, bohó- zat. Este: Bob herceg, operetta. Rózsa Lili búcsufel- lépte. (Páros bérlet.)
Szombat: Roland mester, opera. Bejczy-pár bú- csufellépte. (Páratlan bérlet.)

Bucsuzó színészek.

— Kuruc Feja Dávid. —

A mai előadáson — a Kuruc Feja Dávid került színre — a szintársulat két elsőrangú, erős tagja vett búcsut az aradi közönségtől: Gazdy Aranka és Könyves Jenő.

A drámai előadások e két igazán vonzó alakja közül Gazdy Aranka e társulat ittléte óta játszik Aradon s ez az idő tulságosan sok volt ahhoz, hogy a művésznőben a nagy intel- ligenciája, a ragyogó tehetségű drámai színészt ismerjük meg, s bőségesen sok volt ahhoz is, hogy őt az aradi közönség minden hiány nél- küli szeretetével árássa el. Gazdy Aranka a drámai színésznők ama kevese közé tartozik, akit semmiféle szerep készületlenül nem talál, már pedig a művészetnek magas foká kell ah- hoz, hogy valaki éveken keresztül rossz alaki- tást ne, csak csupa jót, legtöbbször a legjobbat nyújtsa. A nem énekesnői szerepek fájának egész sorát játszta el Gazdy Aranka a legszen- débb szereptől a leghösebbig s mindegyikféle szerepében tudott emlékezetes sikert aratni. Mi igazi sajnálattal látjuk távozni őt, tanúsá- rá az a meleg, szeretetteljes viselkedés, me- lyet ma este tanúsított iránta a közönség.

Könyves Jenőt rövidebb múlt köti Arad- hoz, az ő aradi szerződése — miért, miért nem — nem volt szerencsés, legalább is nem volt annyira szerencsés, amennyire művészetének ereje megérdemelte volna. Szinte erőszakosan elvonták attól a szerepkörtől, amely sajátja, s nem engedték érvényesülni olyan szerepekben, mint a mai is, amelyben ő minden kívánnivaló nélküli alakítást tud produkálni. És a mai es- téhez hasonló, ezzel egyenrangú játékat nem egyszer élveztek, szinte félünk, hogy éppen abban a szerepkörben fogjuk hiányát ér- zni, a melytől őt elvonták. És ez nagy elégtétele lesz a Könyves művészetének.

A mai előadás természetesen a két bu- csuzó színész estéje volt elsősorban, de az ün- nepi hangulat keretéből is ki tudott emelkedni, sőt magát a hangulatot is tudta emelni Ara- nyossy Jankának és Simon Jenőnek játéka. Előbbtől megszoktuk már a kivétel nélküli fő- nyos alakításokat látni, Simon Jenő azonban csak meglepetésül szokott jól játszani. Ara- nyossy Jancsi rendkívül természetesen, bájosan játszott (maholnap közhelyek lesznek már játé- kára e jelzők), egy jelenésében pedig, mikor a galambjait féltette, frappáns hatást keltett. Ma lépett föl utóijára Szilassy Juliska is, a kinek ez alkalommal sikeres estéje volt, jó játékát a köz- önség tapssal fizette. Az egész előadás egyál- talában fölemelkedett az est kiváltságosságá- hoz, mindenki jól játszott, szép és élvezetes volt az előadás. (a.)

* Rózsa Lili búcsufellépte. Az aradi Nemzeti színház kitűnő szubrett primadonnája Rózsa Lili pénteken este búcsuzik el az aradi közön- ségtől legbrilliansabb szerepében a Bob herceg-

ben. A publikum, melynek mindvégig kedven- ce volt Rózsa Lili, hatalmas ovációban részesíti a művésznőt.

* Takarodó. Az idei szezonnak érdekessége lesz Bayerlein bíres drámájának a Takarodónak bemutatója. A darabot Békés Gyula rendezi, s kivüle játszanak még benne Ternyei Lajos, Bónis, Arkosi Vilmos, Márton Miklós és Győre Alajos. Az egyetlen női szerep Aranyossy Janka kezében van.

Az orosz-japán háború.

(Harc Port-Arthur körül.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 23.

Ma nyilvánosságra kerültek Alexejev- nek a cárhoz intézett jelentései, amelyek szerint a japán hajóhad állhatatosan bom- bázza Port-Arthurt. A fővezér jelentéséből bajosan vehető ki, hogy mily sikerrel, annyi azonban kétségtelen, hogy a japán flotta nem egy könnyen végez e feladatá- val, amelylyel a tengeri harc be lenne fejezve.

A mai táviratok között újabb momen- tum, hogy az oroszoknak sikerült a ko- reaiak között Japán ellen bujtogatni, s legutóbb ütközetre is került a sor egy csapat koreai és japán katonák között.

Legújabb távirataink ezek:

Port-Arthur ostroma.

Pétervár, március 23. Alexejev helytartó- nak Miklós cárhoz Mukdenből tegnapi kelettel küldött távirata jelenti:

Stössel tábornok kiegészítő jelentése szerint a Port-Arthur előtt megjelent el- lenséges hajóhad hat páncélos és hat cir- kálójából áll. Délelőtt 9 óra körül meg- oszlott az ellenséges hajóhad. A páncélos hajók és torpedonaszádok Liaotiesan mel- lett és a galamb-öbölben a cirkálóják két nagy csoportban Port-Arthurtól délre és délkeletre állottak fel. 9 óra 20 per- kor megkezdte a Retvizán a tüzelést Liao- tiesan felett az ellenséges páncélos ha- jókra, kik viszont a városra lövöldöztek. Ez idő közben összegyűlt hajóhadunk a kül- ső kikötőben. Délelőtt 11 óra körül szün- ni kezdett az ellenséges ágyuzás. Az egyesült japán had lassan távozott dél- keleti irányban és 12 óra 30 perckor tel- jesen visszavonult. A part ágyuzása köz- ben öten elesetek, kilencen megsebesültek, egy ember pedig könnyebb sérülést szen- vedett.

Pétervár, március 23. Alexejev helytartónak Miklós cárhoz Mukdenből e hó 22 éről kelte- zett távirata a következőket tartalmazza: A hajóhad parancsnoka jelenti Port-Arthurból teg- napi kelettel:

Éjjel körül két ellenséges torpedó- na- szád közeledett a port-arthuri külső kikö- tőhöz, de az ütegek fényzóróinak körébe kerültek és az ütegek, valamint a Bohr és Uvasin rájuk lőttek, miért is visszavo- nultak. Az ellenséges torpedónaszádoknak reggeli 4 órai támadását is visszaverték. Napvirradatkor közeledett az ellenséges hajóhad négy páncéloshajója és hat pán- célos cirkálójája, továbbá hat másod- osztályú és harmadik osztályú cirkálóha- jói, végül nyolc torpedónaszád három cso- portban. 7 órakor kezdte elhagyni hajó- hadunk a belső kikötőt. Az Askold zászló- lóval előre ment és a páncélosok követ- ték. Az ellenséges páncéloshajók közele- tek Liaotiesang felé és 112 hüvelykes löveget lőttek Port-Arthurra és 108 löve-

get annak környékére. Lövegeink, a me- lyeket 80 kábelnyi távolságra lőttek ki, igen jól találtak. 10 órakor az egyik ja- pán páncéloshajót gránát találta, mire az megszüntette a tüzelést és visszavonult. 11 órakor egyesült az ellenséges hajóhad és a külső kikötő partja mentén távozott a nélkül, hogy megtámadta volna hajóhadunkat.

Koreaiak harca japánokkal.

London, március 23. A Times tegnapi to- kiói távirat szerint Gensan felől jövő japánok Hamheungnál megtámadtak 300 főkelő koreait, kik közül kettő megöletett, husz megsebesült és harminchat fogságba esett. A foglyok azt mondják, hogy az oroszok bujtották fel őket. A koreai kormány elhatározta, hogy Jonganlót megnyitja a külföldi kereskedelemnek.

Pétervár, március 23. A Russ című lap- nak Versne Udinszkból azt táviratozzák, hogy a csapatok a Bajkál-tavon nagy rendben vo- nultak át. A Kelet-Ázsiában szükséges tenge- lyen szállítható anyagot már átszállították a tavon. Az utolsó mozdonyt tegnap szállították a tulsó partra. A forgalomügyi miniszter, ki eddig mindent személyesen vezetett, a napok- ban elutazik.

A japán parlament.

London, március 23. A Timesnek jelentik Tokióból: A parlament két háza elhatározta, hogy meleg szavakban mond köszönetet a ten- gerésznek. Mind a két testület megegyezik abban, hogy támogatja a kormányt a hadidóra vonatkozó programjában. Eltekintve néhány módosítástól, melyek szerint az adóból elő- irányzott jövedelmet mintegy egy millió font sterlinggel kisebbítették volna, hir szerint ugy határoznak, hogy a felemelt adók beszédésé- nek időpontját nem tolják ki a háboru befeje- zése után következő egy évnél. Ennek az in- tézkedésnek annyiban van nagy jelentősége, a mennyiben a felemelt adójövedelem ennek kö- vetkeztében nem volna felhasználható az új te- her tekintetében.

A tokiói orosz követ Párisban.

Páris, márc. 23. Bátor Rosen volt tokiói orosz követ, ki tegnap este érkezett ide, sem- miféle ujságot sem fogadott. Rosen báró néhány napig időzik Párisban. Vele egy időben érke- zett meg több Pétervár felé utazó személyiség, köztük a japáni orosz konzulok és a pétervári kínai követség első titkára.

Tientsin, március 23. Katzuka japán kereskedőt, a ki az oroszoknak kémszol- gálatot tett, a japánok elfogták és kínzá- sok után élve eltemették.

Az ipartestület tisztujtása.

(Alelnökök választása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 23.

Az aradi ipartestület új előljárósága ma dél- után tartotta meg alakuló gyűlését, amelyen az alelnököket, s a tisztikar tagjait megválasztot- ták, s a lemondások folytán megüresedett he- lyeket egészítették ki.

A gyűlésen Berán Antal elnökölt; az ipar- hatóságot Zubor Andor fogalmazó képviselte. Rövid megnyitó után átérttek a választásokra.

Az előljáróság első alelnökké egyhangulag Glück Károlyt, második alelnökké ugyancsak egyhangulag Weil Alajost választotta meg. Pénztárossá Barthel János, könyvtáros és ház- nagygyá Schwelengraber Gyula választott meg.

A választások után elhatározták, hogy a jövő hónapban tartandó rendkívüli közgyűlés- nek azt javasolják, miszerint az eddigi első al- elnököt, Rozmanith Albertet érdemel elismeré- seül, örökös tiszteletbeli alelnökké válassza meg az ipartestület.

Ez a rendkívüli közgyűlés egyfelől a múlt évi zárószámadásokkal, másrészt a templomépi-tési ügyekkel foglalkozik. Az előjáróság erre nézve azt indítványozza, hogy 500 koronát az új római katolikus templom céljaira adjon az ipartestület, 500 korona pedig a többi felekezete-k között osztassák ki. ugyancsak templomépi-tési célokra.

A legutóbbi közgyűlésen megválasztottak közül Stoll Béla nem fogadta el az előjárósági tisztséget, Berán Antal elnököt pedig mint elő-járósági tagot is megválasztották, mely az utób-biról tehát lemondott. Az előjáróságnak tehát ekként két helye üresedett meg, a melyekre a pótagok közül Kremmer János és Kircsár György hivattak be.

Este, a megválasztottak tiszteletére, a Ma-ryar Király vendéglőben társasvacsora volt, a melyen több főlköszöntő érte a ma megválasztottakat, különösen az iparosságnak közbecsű-lésben álló tagját, Glück Károlyt; egyéb felkő-szöntőkben pedig azt hangoztatták, hogy az ipartestületben a mai választásokkal helyreál-ott a megzavart béke.

MULATSÁGOK.

(—) A pécskai iparos delegációsület április hó 8-án, a Heller-szálló termeiben, jótékonycé-lu pénztára javára működvelől előadással egy-beköve táncestélyt rendez.

A nagylaki pótválasztás.

(Nagy Sándor dr. — képviselő.)

— Az Aradi Közlöny kiküldött tudósítójától. —

Arad, március 23.

A nagylaki kerület má döntött a man-dátum fölött, a mely Kristóffy Józsefnek Szatmármegye főispánjává történt kineve-zése által üresedett meg. Az első választást, a mint ismeretes, március 3-én tar-tották meg. Akkor azonban a három je-lölt: Hász Antal szabadelpvűpárti, Nagy Sándor függetlenségi, Kossuth-párti és Szűcs János Ugron-párti közül egyik se nyert abszolút többséget, a mire pótvá-lasztást rendeltek el a két legtöbb szava-zatot nyert: Hász Antal és Nagy Sándor dr. között.

Ma folyt le a pótválasztás, a melynek eredménye a szabadelpvű pártra vesztesé-get jelent: a függetlenségi párt egy újabb kerületet hódított vissza tőle. Ránk, ara-diakra nézve különösen azért érdekes ez a választás, mert Arad közéletének egyik tehetséges előharcosát, Nagy Sándor dr. aradi ügyvédet tisztelte meg bizalmával a nagylaki kerület választóinak többsége. A választás lefolyása izgalmas volt ugyan, de rendezavarás egy esetben sem fordult elő. Mindkét párton a legnagyobb nyuga-lom uralkodott, még itt is embert is alig lehetett látni.

A választás lefolyásáról az alábbi tu-dósítás számol be:

A pártok felvonulása.

A két párt hívei ezuttal sokkal nagyobb számban vonultak fel a választókerület köz-pontjába, mint az elmúlt választáson. A piros tollasok a szabadelpvűpárt, a zöld és fehér tol-lasok a függetlenségi párt szavazói. A sereg-hajtók, a választók régi tanyáikba vezették fel, ahol azok nyugodtan várakoztak, míg rájuk ke-rül a sor. Minden község óriási zászlóerdő alait és zenekísérettel vonult be. A csanádpalotai függetlenségi impozáns felvonulása a kora reggeli órákban kezdődött. Ezuttal ezek nem vonaton, hanem kocnikon jöttek be Bara-

bás Béla orsz. képviselő vezetése alatt. A föl-deáki függetlenségi választókat Pap Zoltán orsz. képviselő vezette fel, míg a Hász Antal választóit a községi jegyzők és bírák, továbbá Zrdahál István pécskai kincstári ispán, utóbbl a tel-pesti községeket, vezette fel.

A jelöltek támogatására Nagylakon időztek Telegdy József, Avramescu Pachomiusz, Kiss Ernő és Szombathy György országgyűlési képviselők a szabadelpvű párt, — Barabás Béla és Pap Zoltán a függetlenségi párt részéről.

Katonaság és csendőrség.

A rend fentartása érdekében Hervay Ist-ván megyei főjegyző, választási elnök egy szá-zad lovasságot és egy század gyalogságot ren-delt ki Nagylakra és körü belül nyolcvan főből álló csendőrkülönítményt vont össze a választás színhelyére. A választást megelőző éjjel pe-dig a választási elnök telefonon kért újabb erő-sítést a szegedi 46. számú gyalogezred paranc-nokságától, mire ma reggel egy újabb század tényleg meg is érkezett Nagylakra. Ennek a rendkívüli intézkedésnek az volt az oka, mert a választási elnöknek tudomására jutott, hogy este Csanádpalotán szerfelett izgatott és fenye-gető volt a hangulat. Barabás Béla képviselő ugyanis a csanádpalotai postamestert rajta érte, amint vesztegetni akart.

— Az ilyen embert a legelső fára fel kell akasztani, — kiáltott oda Barabás az egybe-gyűlt függetlenségi választóknak. Csak egyikre hiányzott még s a csanádpalotai nép képes lett volna megkövezni minden szabadelpvűpárti vá-lasztót.

A katonaságnak azonban nem akadt sem-mi dolga. Erős kordont húzott a választási he-lyiség körül, melyen csak igazolvánnyal lehe-tett keresztül jutni. Szigorú kordon választotta el a község háza és az ovoda udvarán a két párt választóit.

A jelölés és szavazás.

Reggel fél kilenc óráig két jelöltre, Hász Antalra és Nagy Sándor dr.-ra történt ajánlat és kilenc óra előtt tartotta meg Hervay elnök a sorshuzást arra, hogy mely párt kezdje a szavazást. Az első szavazatszedő küldöttség-nél, mely Hervay elnökiete alatt a község háza mű-ködött, Hász Antal pártja, a második küldöt-tésnél az ovodában Tarnay Ivor elnökiete alatt Nagy Sándor pártja szavazott elsőnek. A sza-vazatszedő küldöttségek tagjai és a bizalmi férfiak a régiiek maradtak. A községek a kö-vetkező sorrendben szavaztak le: az első kül-döttség-nél Nagylak, Pitvaros, Apátfalva, Ma-gyarcsanád, a másodiknál pedig Csanádpalota, Sajtény, Főideák, Lele, Királyhegyes, Nagymaj-láth, Alberti, Ambrózfalva, Kövegy.

A nagy aki Hász pártiak és a csanádpalo-tai Nagy Sándor pártiak kezdték a szavazást. Kevés vártatva a szavazatok aránya ez volt:

Hász Antal 218
Nagy Sándor 338

Közben azonban mindig érkeztek újabb és újabb szavazók. Érdekes vonat volt az, mely azokat a beteg és öreg embereket szállította, akik kocnikon nem tudtak eljönni. A volt nem-zetiségi szavazók megozlottak a két párt között.

Déli 12 órakor így állott a számmutató:

Hász Antal 414
Nagy Sándor 580

Pap Zoltán képviselő ekkor vezette az urnához Szűcs plébános volt földéaki választóit, a kik kilencnek kivételével mindannyian Nagy Sándor pártjához csatlakoztak. Ezek az-tán egyszerre fölayomták Nagy Sándor szava-

zóinak számát, úgy hogy fél egy órakor úgy állott az arány:

Hász Antal 444
Nagy Sándor 657

Ezután ismét olyan község következett, mely Nagy Sándor javára billentette a mérleget. Ez Apátfalva volt, melynek választói a multkori választás alkalmával Szűcs-pártiak voltak.

Ekkor már erősen kezdett tűzni a nap, az érdeklődés már csak árnyékban volt nagy. Másfél óra mulva ismét jelentékenyen változott az arány. Ilyenfórmán:

Hász Antal 695
Nagy Sándor 1067

A szabadelpvű pártban ekkor már kezdték veszíteni a reményt, ámátor hire járt, hogy a nagylaki választók egy nagy része, mely még nem szavazott le, tartalékban áll.

Két óra után, kivált az első küldöttség-nél, ritkábban szállingóztak már a szavazók. Her-vay elnök fél három órakor kitűzte a zárórát az első küldöttség-nél. A második küldöttség-nél még rendben szavaztak a községek. Még ott várt a szavazásra Ambrózfalva és Kövegy.

A záróra.

Amíg az egyik küldöttség-nél a záróra le-telt, addig a másikonál, ahol Tarnay Ivor volt az elnök, érdekes jelenet folyt le. Jancsi Pál albertii lakos részegen állított be a választási helyiségbe és Nagy Sándorra szavazott. Közben azután elhúzott egy huszkoronás bankjegyet és azt a kezében lobogtatva így szólt:

— Elnök ur, evvel engem tegnap meg-vesztegetett Mercse Jóca albertii jegyző, hogy szavazzak érte Hászra. De én nem teszem. A pénzt elfogadtam.

A megrágalmazott jegyző erre nyomban követelte, hogy bizonyítsa be állítását, de már erre az alaposan tántorgó ember nem volt ké-pes. A választási elnök az esetet jegyzőkönyvbe foglalta.

A másik küldöttség-nél hasonlóan folyt le egy incidens. Nikolics Aurél csanádpalotai jegy-ző, aki egyik párthoz sem tartozott, a választási elnök engedelmé és tudta nélkül igazolvá-nyokat gyártott. A jegyző maga ugyan állítólag egyik párthoz sem tartozott, de titokban az ellenzék céljait szolgálta, s a maga gyár-totta igazolványokkal az ellenzéki főkarteseket látta el.

Hervay István választási elnöknek ez tu-domására jutván, maga elé hívatta Nikolics jegyzőt és felhívta, hogy az igazolványok gyár-tás t hagyja abba, s felszólította, hogy eddigi eljárását igazolja. A jegyzőnek a kezében volt még egy csomó igazolványa, s a jelölés meg-tétele közben a jegyző is, a választási elnök is mind izgatottabb hangon beszéltek.

Végül a jegyző ezt kiáltotta oda Hervay fő-jegyzőnek:

— Majd megvanitom én az elnök urat! — Evvel távozott.

Hervay elnök erre az állapánhoz jelentést tett, melyben az igazolási jegyek hamisítása és az elnökkel szemben tanúsított renitens vi-selkedése miatt kéri a jegyzőt, a fegyelmi el-járást sürgős megindítása mellett, állásától fel-függeszteni.

A második szavazatszedő küldöttség-nél is csakhamar leszavaztak a községek és ekkor itt is kitűzte a zárórát Tarnay elnök. Csak szór-ványosan jöttek már ekkor szavazók.

Az eredmény kihirdetése.

A záróra kitűzésétől kezdve az utca mind-jobbán népesedett. Lelkes, diadalittas függetlenségi csapatok jártak be a község utcáit s vették körül a függetlenségi pártirodát. A biz-

los győzelem tudatában, az óriási embertömeg hallani kívánta Nagy Sándort. Még a szavazás le sem volt zárva s máris körülhordozták a győzedelmi zászlókat. Az ovodaépületből egy kis csapat vonult ki. Nagy babérkoszorút nemzeti színű szalaggal vitt több fehér ruhába öltözött nagylaki leány: Kiss Mariska, Hnustyán Mariska, Friedl Mariska, Szmitál Terike, Szuhánszky Mariska.

A babérkoszoru a nagylaki hölgyek ajánléka volt s szalagján a felírás állt: „A fényes győzelem emlékére — a nagylaki nők 1904. III/23.” A menet előtt egy selyem zászlót vittek, melybe aranszálakkal szintén a Nagy Sándorért lelkesülő nagylaki nők himezték be a következő felírást: „Éljen a nagylaki kerület lángelkű képviselője, dr. Nagy Sándor!”

A kis menet kerülő uton indult el, hogy a pártiroda előtt is elhaladjon. Végcélja a község háza tanácsterme volt, ott akarta Kiss Mariska átnyújtani Nagy Sándornak a koszorút. A menet utközben azonban óriási tömeggé gyarapodott. Három-négyszáz zászló kísért a koszorút és két-három ezer főre tehető tömeg, mely felváltva hol Nagy Sándort éltette, hol a Kossuth-nótát énekelte.

A pártiroda elé érve, találkozott egy másik lelkesült tábortal, mely éppen Nagy Sándor, majd utána Pap Zoltán beszédeit hallgatta. Ezután a tömeg hullámozni kezdett, lassan megindult a község háza elé, meghallgandó az eredmény kihirdetését. Azonban a község háza előtti teret már elfoglalva tartotta egy harmadik embertömeg, mely óriási éljenzésbe tört ki, mikor a koszorúval az élén a nagy emberáradat a község háza elé ért. Egyesek a másfél méter mély árok fenekén, mások a szomszédos utcákban helyezkedtek el.

Ot óra tájban Nagy Sándor dr. két fehér ruhás leány karján ment a község háza. — Dörgő, éljenzés fogadta, melynek a közeli utcákból is visszhangja támadt. A választási helyiségbe érve, Hervay István elnök kihirdette az eredményt, mely szerint beadatott összesen 2028 szavazat, ebből

Nagy Sándor dr. 1216
Hász Antal 814

szavazatot kapott s így Nagy Sándor aradi ügyvéd 404 szavazattöbbséggel a nagylaki kerület országyűlési képviselőjévé választatott.

Dörgő, viharos, hosszantartó éljenzés fogadta az eredmény kihirdetését.

Hervay István főjegyző ezután szép szavak kíséretében átnyújtotta Nagy Sándornak a mandátumot, aki meghatottan mondott első sorban köszönetet a választást vezető tisztikarnak igazságos és pártatlan működéséért.

Ezután a nagy ablakhoz lépett Nagy Sándor és az utcán várakozó sokadalom előtt köszöntö meg a beléje helyezett bizalmat.

Kedves jelenet volt, mikor Nagy Sándor beszéde végeztével három lelkes hive egy nyakan nemzeti színű szalaggal átkötött fehér báránnyt nyújtott fel az új képviselőnek. A kis állat egész kedélyesen bégetett az újdonsült képviselő karjaiban. Ezután Pap Zoltán képviselő szólt még a néphez s poétikus szavakkal aposztrófálta a magyar függetlenségi politikát.

Este nyolc órakor fényes fáklyászenét rendezett a nagylaki ifjuság az új képviselő tiszteletére, a mikor Nagy Sándor újból és újból megköszönte a választóközönség bizalmát.

Nagy Sándor pénteken reggel érkezik Aradra.

EGYESÜLETI ÉLET.

(—) Az Asztalos Sándor társaság mint szobor-bizottság szerda esti rendes heti értekezletén napirend előtt Söfalvi György elnök melegen szavakban emlékezik meg arról, hogy az asztaltársaság ügyészét dr. Nagy Sándort a nagylaki kerület a mai pótválasztáson országgyűlési képviselővé választotta. A társaság Nagy Sándor dr. az értekezletből táviratban üdvözölte. Ugyancsak üdvözölték az asztaltársaság pénztárosát, Weil Alajost, azon alkalomból, hogy az ipartestület alelnökévé választotta. Schäffer József tag jelentést tesz, hogy a társaság által március idusán az aradi Kossuthszoborra gyűjtött 20 kor. adományt a Kossuth-asztaltársaságnak beszállították. Az indítványok során Palacsek János tisztartó azt javasolta, hogy hölgyeket is vegyen fel rendes tagokul a társaság. Ezen indítványt általánosan helyeselték, ugyszintén azt is, hogy a nyár folyamán a tagok, azok család tagjai és különkülön meghívott vendégei részére a nagyerdőben családi majális rendeztessék. Az ülés végén a Délmagyarországi Közművelődési Egyesületnek az asztaltársasághoz intézett főlhívását tárgyalták. A társaság, méltányolva a D. M. K. E. hazafias fontos céljait, kimondta, hogy üdvözli az egyesületnek törekvéseit és a maga szempontjából oly képen óhajt azokhoz járulni, hogy tagjait buzdítani fogja az egyesületbe való belépésre és annak hazafias céljai előmozdítására. A ma begyűlt 18 kor. 80 fillérrel együtt az egyesület Asztalos Sándor szobor alapja 914 kor. 13 fillért tesz ki.

Utolsó ebéd.

(A szegény tanulók konyhájának beszállása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 23.

Ma volt a szegénytanulóknak ez évadban az utolsó ebédje. Újra bezárult a humanizmusnak egy olyan hajléka, hol Arad jótékony társadalma négy hónapon át látott el tápláló meleg étellel naponként százötven gyermeket. A hosszú idő alatt mintegy tizenkéteszer adad étel lett elfogyasztva.

Az utolsó ebédre igen sokan megjelentek társadalmunk előkelőségei közül, kik érdeklődéssel viseltetnek az intézmény iránt.

Jelenvoltak:

Urasszonyok: özv. Hauser Károlyné, ezredesné egyesületi elnök, Urbán Ivánné, Csernovits Diodorné, Herman Gyuláné, Hegedüs Lászlóné, Herczig kapitányné, Jakabffy Dezsőné, Kövér Béláné, Kristyóry Jánosné, Laczay Endréné, Sztankovich Miklósné, Pretzner Ételka, dr. Tisch Mórna, özv. Végh Aurélné és Vince Miklósné.

Urak: Dániel nővérek és Vince Margit.

Urak: Urbán Iván főispán, Csernovics Diodor, Institoris Kálmán, Capdebó ezredes, Péterffy Antal, és még többen.

A gyermekek imája után vette kezdetét az ebéd. A párolgó és izletes gulyást Dániel nővérek és Laczay Endréné osztották ki, ugyancsak az ő jóvoltukból kapott minden gyermek az ebéd után süteményt és narancsot.

Az ebéd végén Zarán Zoltán tolmácsolta a gyermekek háláját egy ez alkalomra irt költeményben. A költeményből mutatéul közöljük e két versszakot:

A kit magasabb égi rendelés
Anyánkul tett anyánk helyett;
Kinek szívében egyéb nem lakik,
Mint örök szerelet.

A kit örangyalul rendelt az Ég
A nyomorgó felett;
Ki paradicsommi tette nekünk
A győtrő bus telet.

Ezek után a lélekemelő meleg ünnepély véget ért, s a gyerekek között, kedveskedésül narancsokat és süteményeket osztottak ki.

A jelenvoltak fölhasználják az alkalmat, hogy kifejezék elismerésüket az egyesület fáradságtalanul buzgó, nagyszívű elnökéjének, özv. Hauser Károlyné uradónak. Kijutott az elismerés Csobor Ottónak, a kinek, mert a humanus egyesület jegyzőjének, sok dolga volt a négy hónapos irgalmas akcióban.

A háziezred ünnepe.

(A mortara-novarai csata évfordulója.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 23.

Az aradi háziezred történetében a legnevezetebb dátum 1849. március 21. és 23-a. Ezen a napokon vívta meg az akkor Gyulay grófról elnevezett cs. és kir. 33-ik gyalogezred Benedek Lajos lovag ezredes vezénylete alatt leggyőzedelmesebb csatáját az olaszországi hájjaratban Mortara és Novara községek mellett. Az ezred Albrecht főherceg hadosztályába volt beosztva s mikor a nevezetes nap estéjén dél előtt tizenegy órától este hét óráig tartó harc után a tulnyomó számu ellenség hátat fordított az ezrednek, futva menekült Benedek ezredes katonáinak félelmesen tüzelése előtt, majd még az est folyamán békéért esdekel, Albrecht főherceg keblére ölelte s megcsókolta az egész hadosztály legénysége és az egész hadtest tisztikara előtt Benedek ezredest.

Ezenek a győzelemnek évfordulóját ünnepli a háziezred minden év március 23-ik napján. A legénység már napokkal előbb készülődik a nevezetes ünnepre: részben takarit és rendbeszedi a parádés ruházatát, amely a dél előtti parádéhoz szükséges, részben készülődik az ünnepek délutáni részéhez, amely tisztán mulatságokból áll. E kettő között esik még a déli étkezés, mely szintén kiváltságosabb mint máskor: a tisztikaszinóban bankett van, a legénység meg piáno főuri ebédet eszik: pecsenye, lekváros tészta és bor dukál a mai menázihoz.

A nap programja az egész ezred ünnepi fölvonulásával és tábori misével kezdődött. A vár díszterén tábori sátorban oltár volt fölállítva, melynek homlokzata előtt két hatalmas lobogót lengetett a szél. Az egyik lobogó magyar nemzeti színű, a másik fekete-sárga volt. A sátor külseje zászlós kokárdákkal volt díszítve, ezekben is egyenlő érvénnyel váltakozott a magyar piros-fehér-zöld és az osztrák fekete-sárga.

Reggel nyolc órakor vonult föl az ezred három zászlóalja a díszterre s ott megkezdődött akkor az istentisztelet, melyet Allersdorfer Julián katonai lelkész végzett. A mise alatt a katonazenekar egyházi énekeket játszott. Wachsman Vilmos ezredes ezután német nyelven beszédet mondott, melyben vázolván a nap nevezetességét, elmondta a mortara-novarai csata történetét s ebből azt a buzdítás vontale az ezred katonái számára, ők is mindig legyenek készületüket, vérüket áldozni föl a házáért és a trónért. Az ezredes beszédét magyarul Csobán Mihály százados, oláhul pedig Burdea Demeter kapitány tolmácsolta a legénységnek.

Wittauschek főhadnagy ezred-segédtsizt felolvasa ezután az 1849-ik csatában elesett katonák neveit, majd azokét, akik hősiességükért kitüntetés kaptak. Emele hadnagy osztotta ki a jutalmakat az ezred legénysége közül a négy legérdemesebbnek: Szabó őrmester, egy szakaszvezető, egy zenész és egy közlegény kaptak 50, 30, 20 és 10 koronát aranyban. A mai nap emlékére Arad városa által tett alapítvány kamatait az idén Szerb Tivadar hadnagynak itélték oda. Az ünnepélyen jelen volt Institoris Kálmán polgármester is.

A legénység ünnepe délután kezdődött.

Régi szokás, hogy a nap délutánján népnepélyt rendeznek a bakáknak; az ebédhez való bor s ez a délutáni hecc — bizony fontosabb a bakának minden évtizedes győzelmeki emléknél. Ilyenkor a tarka-barka, vignál vigabb bolondágoknak százejű fajtáját veszik elő s a katonák mulatságában magukon kívül nagyszámú városi közönség is szokott szórakozni. Így vált ez természetesen ma is. Délutáni két órakor már megkezdődött a népvándorlás a vár felé s mire a népnep kezdését vette, sűrű néptömeg állta körül a disztéren körbehuzott kordont. Lehetetlen leírni azt a sokféle tréfát, és bohó mulatságot, melyek a délutánt kitöltötték. A délutáni program összeállítója *Hilmar* Rudolf főhadnagy volt s ez a program bővelkedett szellemes és mulattató számokban. Különösen ki kell emelni ebből az orosz-japán háborút, amely egész komoly harcijáték számba ment. Torpedó-naszádok és öt-hat méter hosszú monitor-hajók vonultak föl, jelezve Port-Arthur ostromát s rövid pásztázás után megkezdődött a harc, melyben Manlicher-fegyvereket használtak, természetesen vak töltésekkel. A fegyverek durrogása a városba is áthallatszott.

A délutáni ünnep a szürkület óráiban ért véget. A mortarai emlékünnepet követő napon szabadságot szokott kapni a legénység, ez azonban az idén elmaradt.

Elfogott betörő-társaság.

(Az énekes tolvajok.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, március 23.

A vasárnap végződött országos vásár tömérdek kétes existenciájú embert hozott Aradra, akik valamennyien a zavarosban való halásztást tűzték ki célul maguk elé. A három vásári nap alatt az aradi rendőrség nem kevesebb, mint harminckét tolvajt tartóztatott le, nagyrészt, még mielőtt a működésüket megkezdhetnék volna. Ezek közül több már régóta ki van tiltva Aradról, több, mint körözött egyén került a rendőrség kezeibe, és alig nehányat értek tetten.

A rendőrség a három napi munka után sem pihenhetett meg. Tegnapelőtt ugyanis két ittmaradt kereskedőnek a ponyvája tánt el, keddről szerdára virradóra pedig betörték a Szabadság-téren *Lakatos* József kolozsvári kereskedő bazárjába, és nagyobb értékű holmit lopva, megugrottak. A lopást igen leleményesen végezték. Félték ugyanis, hogy a téren őrködő rendőr észreveszi őket. Azt szinlelték, mintha be lennének rugva, és virágos jókedvükben dalolva mentek át a téren, egész a feltérrendő bódéig, amelynek gyöngye oldalairól már a nap folyamán meggyőződést szereztek. A rendőr természetesen nem is álmodta, hogy valaki énekszóval menjen betörni, és így nem igen figyelt a három kedélyes alakra. Ezek azután nyugodtan elvégezték a dolgukat és távoztak.

A károsult ma reggel jelentést tett az esetről a rendőrségnek, amely rövid nyomozás után el is fogta a jókedvű énekes betörőket. A nemes trifoliumnak a feje, *Bondár* János kisjennői lakos, 45 éves napszámos, aki a haditerv értelmi szerzője és egyben a betörés tényleges munkálatainak a vezetője volt. Két bűntárs, kik bármely kardalossal vetekedve terceltek vezérüknek, régi jó ismerőse a rendőrségnek. Az egyik *Bera* György, ki a *Pintye*-féle pénzhamisítási ügyben is szerepelt. A másik *Zsótér-Murvai* István. Ez az ur még nincsen husz éves és máris valóságos rekordot ér el a fogházak tanulmányozásának terén. *Tizenhét* volt már büntetve és tekintettel

arra, hogy a mostani betörés a tizenharmadik bűncselekedete volt, a szerencsétlen szám végezete ismét utólért. Két társával együtt letartóztatották.

Az elfogott betörők teljes beismerésben vannak, sőt a mostani bűnügyi kiránduláson kívül azt is beismerték, hogy ők voltak azok, kik tegnapelőtt éjjel a vásárról ittmaradt *Stárk* Gusztáv díszműkereskedő és *Reisinger* női kalapkereskedő ponyváját ellopták. A három tolvajt átszállították az ügyészség fogházába.

HIREK.

— A király Budapesten. Bécsből jelentik, hogy a király április első hetében, miután az akkor látogatására érkező walesi hercegi párt fogadja, vendégei eltávoztával Budapestre utazik. A király a delegációk üléséig, azaz május elejéig fog Budapesten maradni.

— Főispán-változás. Budapesti tudósítónk táviratozza, hogy *Reiszig* Ede, Vas megye eddigi főispánja lemondott. Helyére *Ernusz* Józsefet nevezik ki főispánná. A kinevezés a hivatalos lap husvéti számában fog megjelenni.

— Az új pécsi püspök. Fővárosi tudósítónk táviratozza: illetékes helyen megtörtént a döntés a pécsi püspökség betöltésére nézve. Az új püspök: *Várady* Arpád dr. címzetes püspök, miniszteri osztálytanácsos, a kinek kinevezése a hivatalos lap husvéti számában fog megjelenni.

— *Justh* Gyula gyásza. Sulyos gyász érte *Justh* Gyula, Makóváros országgyűlési képviselőjét, a függetlenségi párt oszlopos tagját. Édes atyja, necspáli *Justh* István földbirtokos hosszas szenvedés után 83 éves korában meghalt.

Az elhunyt aggastyán a régebbi időkben ismert tagja volt Csanád- és Békésvármegyéik közéletének. A Felvidékről származott oda. 1848-ban Turócmegye főszolgabírája, 1861-ben Békésmegye főpénztárnoka volt, s azóta *Békés* és *Csanádmegye* virilis bizottsági tagja. A halál kedden este fél tízkor érte. Az elhunytat Budapesten az Eszterházy utca 18. számú házban helyezték ravatalra. A beszentelés csütörtökön fél 4 órakor lesz, a mikor is elszállítják a békésmegyei *Szent-Tornyára* s ott másnap fél 4 órakor temetik el a családi sírkertben.

Az elhunytat *Justh* Gyulán kívül ennek felesége szül. *Szitányi* Vilma, gyermekeit *Matild* férjezett *Szitányi* Gézáné, *János*, *Elza*, férjezett ifj. *Meskó* Sándorné, *Lajos*, *Margit* és unokája *Szitányi* Miklós gyászolják. A rekvizitumát e hó 26-án tartják meg a ferenczrendiek templomában.

— A nagylaki választás. A nagylaki képviselőválasztásról, tekintettel arra az óriási érdeklődésre, amely az eredmény iránt a közönség minden rétegében megnyilvánult: az *Aradi Közlöny* a mai nap folyamán *hat rendkívüli kiadást* adott, a választás minden fázisáról valóságos amerikai gyorsasággal értesítve a közönséget. Az érdeklődés, különösen vidékről, szinte meglepő arányú volt. Alig múlt el egy perc, hogy a telefon csengője meg ne szólalt volna: Kérem, hogy állanak a szavazatok? A rendkívüli kiadások között legterjedelmesebb volt az ötödik, a melyet helybeli előfizetőinknek azonnal ki is hordattunk.

— A bécsi török nagykövet szenyessé. Bécsből táviratozzák: A bécsi rendőrség a múlt pénteken letartóztatott egy *Chlutkané* nevű asszonyt, a ki *Neddin* bég török nagykövet ellen követelt el zsarolási kísérletet. A vizsgálat szé-

les körben indult meg, de annak adatait a bécsi rendőrség nagy titokban tartja. Minden jel arra mutat, hogy az ügyből nagy botrány lesz, a melynek az lesz a vége, hogy az utóbbi időben sűrűn emlegetett török követet el fogják szőlítani Bécsből.

— Másfél millió kulturális célokra. Szathmárról táviratozzák: A szathmári püspökség százéves főállásának évfordulóját nagy fényvel ünnepelték meg. Az évforduló alkalmából *Messzényi* püspök kulturális célokra másfél millió koronás alapítványt tett.

— A főgimnázium zászlószentelése. Nehány hónap múlva nagy ünnepe lesz az aradi főgimnázium ifjuságának. Beteljesedik az intézet régi vágya. Lesz zászlója az intézetnek még pedig *kettsz*, egy az egyházi, a melyet a templomba vonulás alkalmával használnak, s a másik, a hazafias és egyéb ünnepekre. A zászlóséges összeg körülbelül ezer korona, együtt van, s a tanári kar tagjai közül alakult bizottság, *Haslinger* Ferenc tanár vezetésével, már meg is tette az intézkedéseket. A zászló elkészítésével, ajánlati verseny után, *Glück* Dezső közimunka-kereskedőt bízták meg. A zászlóanyai tisztségre *Burián* János, a főgimnázium igazgatójának nejét kéri föl. A zászlószentelést valószínűleg május utolsó hetében tartják meg, nagy ünneppésséggel, s ezzel egyvé kapcsolják az ifjuságnak ez idei majálisát is.

— Elhunyt anarkista-apostol. Az anarkista mozgalmak egyik leghíresebb alakja, egy hánytatott életű nő halt meg, a mint egy távirat jelenti, ma Párisban: *Michel* Lujza, az anarkista, az 1871. évi kommünkor nagy szereplője, a kit deportáltak, börtönbe zártak, bolondnak nyilváníttak, a míg végre ezt a kalando életet ma bezárta.

Nem közönséges regény a története, — hanem ugyan egyáltalában van benne valami regényes. 1836-ban, Vroucourt kastélyban született. Neveltetése után csöndes pályára indult: tanítónő lett. Majd Párisban intézetet is nyitott. Midőn 1871-ben a kommunisták kormányra jutottak *Michel* Lujza mellettük izgatott, miért később Uj-Caledoniába deportálták; csak az általános amnesztia után, 1880. tért vissza Párisba. 1883. június 23-án az üzletek kirablására lázította a tömeget, amiért öt év börtönre ítélték; 1885-ben a kormány kegyelmet adott neki, de *Michel* ezt visszautasította. 1886-ban kiadta emlékiratait. Midőn 1890-ben a francia anarkisták május elsejére vonatkozólag főtávirat bocsátottak ki, *Michel* Lyonba látító beszédeket tartott; Párisban ezért elfogták s miután az orvosszakértők elmebajosn nyilvánítták, a viennei örültek házába zárták. Később kiszabadult onnét, de már a szereplés hangos mezőre nem jutott. Csöndes életet élt Párisban, s ma hosszas betegség után meghalt.

— *Krüger* örökölt. A délafrikai háboru hírséről már régen nem hallatszik hír. A vilámulékony emlékezete hamar elfeledte ezt sokat emlegetett nevet. Most ismét szó esik róla, még pedig érdekes körülmények között. Egy távirat jelenti, hogy *Chabosseau* francia tanár a napokban meghalt és mintegy száz ezer koronát érő vagyonát *Krüger*re hagyta. transvaali volt elnök természetesen szívesen fogadta az adományt, de nem a maga személyére, hanem elszegényedett burcsaládok segélyezésére akarja fordítani az összeget. *Krüger* ez idő szerint a Rivierán él egy villában jó egészségnek örvend.

— A hadsereg új főfelügyelője. Katonai körökben már kombináltak az új főfelügyelő személyét illetően. Tudvalevően herceg *Win-*

Könyv- és Papir- Bazár.

A végeladás alatt volt

Révész Nándor-féle

könyv- és papirkereskedés

áruit

megvettük,

és a megmaradt áruk, u. mint: könyvek, regények, diszművek, ifjusági iratok, imakönyvek, jogi és szakirodalmi művek, ugyszintén üzleti könyvek, írópapirok, levélpapirok, borítékok, diszlevélpapirok, doboz-levélpapirok, valamint az összes

könyv- és papirkereskedéshez tartozó áruk

az eddigi áraknál

tetemesen olcsóbban

fognak eladatni.

Az elárusítási helyiség

Szabadság-tér 3. sz.

Deutsch Testvérek volt üzlethelyisége mellett,

(Reisinger-házba)

lett áthelyezve.

Kiváló tisztelettel:

INGUSZ I. és FIA

ARAD,

Alkalmi könyv- és papir-bazára.

CSARNOK.

A szolgáló.

Irta: Bródy Sándor.

(Vége.)

Szűk családi körben, de igen jókat ettünk az eljegyzési lakomán. A kis fiu vitt égetett mandula tortát a pesztrájának. A fészterbe vitte neki; a Julis ott aprófát vágott és sűrűn könyezett. Az istálló ajtajából néztem és hallgattam őket:

— Nesze Julis, torta.

— Elvidd innen, mert meghajtlak ezzel a fával!

— Mi bajod Julcsa, megverték?

— Meg engem az Isten. Tudod e kis fiu, hogy három pakli kakas gyufát éppen most éhomra megittam. Ettől én meghalok e-tve, neked más pesztrád lesz.

— Meg vagy te bolondulva Juliska; edd meg ezt a tortát, jó.

Julis elhajította az édességet, a kötőjébe szedte a gyujtóját és bement a konyhába tüzet rakni. Figyeltem rá egész délelőtt, szerettem volna beszélni vele, de nem lehetett feltűnés nélkül. Ragaszkodó jegyesem le nem szakadt a nyakamból. Aggódom bizony, csak az vigasztalt, hogy a pesztra, ha morcos arccal is, tett-vett, dolgozott, sőt játszott is. Istenem, istenem, most látom az arcát, nagyon halvány volt. Lehet, hogy csak most látom. Gondoltam magamban, az éjjel, ha a komondor engedi, mert ez az állat haragudott rám az utóbbi időben, ha Kóris megengedi, szólok a leánynak: ne bolondozzék, ennek így kell lenni, ez így van és nem másképp. De ha a kakas gyufát már is tényleg bevette. Lebetetlen, nem ugrálna akkor úgy, mint egy szöcske. Nem bírna dolgozni. Csak a fiut ijesztgette. Szép nevelés az ilyen. Egy szót, mégis, csak egy szót, illelnek hozzá szólni. Estefelé kiment az eszem-ből az egész. De éjjel nem tudtam elaludni, kilopózkodtam. Talán lesnek is rám. Ez a nyomorult kutya ugat lelvőm. Nincs semmi baj, itt vannak a cipők, már is kisubickolva, itt van mind, az anyém is szegényke, nem akart korán kelni, lefekvés előtt elvégezte.

Földre vetett vacca — a fiu mellett, a földön kellett feküdnie — üres volt. Sétál kint valahol, Isten tudja, ezek a leányok ilyenek, a kis kocsisal társalog biztosan. Szidtam a szentimentalizmusomat, féltem a feltűnéstől, lefeküdtem.

Reggel már csendítették neki. A szénás padlásra ment föl meghalni, hogy a fiu mellette meg ne ijedjen. Alighanem azért. A kis kocsis megtalálta, még meleg volt, se szó, se beszéd, sietett el a toronyba, csendíteni, hogy a falusi harang harangjával menne a szegény lélek, föl a mennyek országába...

Haj, haj, nagyon bankódtam meg is voltam ijedve. De a büszkeségnek valami halvány muló érzése is végig surrant a szivemen. Nem lett botrány, senki sem szólt, Julis legkevésbé. És mindnyájan ott voltunk a temetésén; négy parasztleány kivont karddal ment a zöldre festett koporsó után. A kardok hegyén citrom volt; én vettem. Arra az szokás.

Jegyesem bus volt, különösen azért, mert nekem se volt kedvem semmihez. Amennyire lehetett mellőztem a boldogságot és bár nem volt tiltva többé, nem igen ölelkeztünk. Egyszer azonban, jegyesem, arcát elfordítva tőlem, szólt:

— Mindent tudok, Istenem, megbocsátok. Ez az élet, tudom

Összeölelkeztünk, könyeztünk. Szivem igen nagyon megkönnyebbült.

Ma meg, annyi idő után, ismét nehéznek érzem. Visszaemlékezem mindenre, még a vékony szalagot is látom a hajában. Ez oszt szeretett engem. Jó volna, ha azok, akik értünk meghalnak, később megint föltámadnánk. Mintha itt állana kint a hóban.

— Jobbra arcó; balra arcó! mindenre emlékszem, mindenre. Csak — és ez úgy e furcsa? azt nem tudom egészen biztosan, hogy Julisnak hívták e csakugyan? Nem-e Borisnak? Boris, Boris, Julis!

A tea után a reggeli kávé is megittuk a Koronában. Reggeli öt felé járhatott, ott kint még sötétebb volt, mint az éjjel. A hold elbujt csak a hófúvás világított. A sarkon találko-

tunk egy színésznek öltözött magányos nővel. Szegény rendkívül csinos volt, sorsával mégis fölöttébb elégedetlen. Az időt okozta.

Megálltunk vele egy pillanatra beszélgetni és kalandor barátom egy öt forintost nyújtott neki át, eme rövid beszéd kíséretében:

— Ezt azért edom, hogy menjen ön haza és ne bolondtisa — rontsa a házi ifjuságot. Es hozasson a kávéházból három forró csáját, igya ki az ön és én, mindkettünk közös gyalázatosságára. Azonban, mégis: kettőt igyon a férfiu férfiakér. és csak egyet a női hölgyekréért. Jó éjt, jó éjt, angyal!

Nemzeti színház.

Bérlet 167. sz.

Páratlan.

Csütörtökön, 1904. évi március hó 24 én:

CHIARI BIRI mint vendég:

Az erény útjai.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: R. de Fliers és Ade Cailla-
vet. Fordította: Molnár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Gerbier gróf	Marházi M.	Simone	Chiari Biri.
Cécile neje	Aranyosy J.	Varenne	Győre Alajos.
Chaumette	Bónis Lajos.	Ginette, neje	Gőz Aranka.
Bargelin	Zilahy Gyula.	Su-anne	Szilassy J.
Chevrière	Békés Gyula.	Essen	Juhai József.

Kedvete este 7 és fél órakor.

NYILTÉR.*

Leghatásosabb

arzen

és

vasas-víz

vér-szegénység, női betegség, ideg-, bőrbetegségek stb. ellen. Kapható minden ásványvíz kereskedésben, gyógyszerárban és drogueriarban. 3495

Ajánlunk háztartási, mindennemű ipari célokra, ugyszintén

vasaláshoz

elsőrendű, száraz, darabos

bükk faszenet

100 kiló 4 korona 40 fillér.

Felhívjuk igen t. vevőink

figyelmét

azon körülményre, hogy takaréktűzhelyben főzésnél szénnel való tüzelés gyors, takarékos és igen olcsó.

100 kiló 3 korona 40 fillér.

Kályhák fűtésére ajánlunk elsőrendű, darabos, magas hőfoku salon

fűtő kőszent

100 kiló 3 korona 40 fillér

darabos elsőrendű légszesz pirszenet

(Csaka.)

Ugy az aradi gázmű mint porosz minőségűt is tartunk raktáron. — Legjobb kétszer mosott, valódi porosz

kovács-szenet

100 kiló 4 korona 40 fillér.

Megrendelések pontos hazaszállítására fél nap időt kérünk s azt díjmentesen saját kocsinkkal eszközöljük.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

Nagyságot asszony!

LÁTOGASSA MEG

HOFFMANN SÁNDOR divat-üzletét, ott kaphatók a legszebb ruha-szövetek, fekete és színes, remek blouse kelmek, legújabb batisztok, zephyrek és selymek, kitűnő vásznak. Legnagyobb választék ruha-diszekben, csipkék és gombokban.

Vidékre mintákat készséggel küldök.

HOFFMANN SÁNDOR

Arad, Színház-épület. 704

ALAPÍTOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt. Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPÍTOTT 1890.

Eladó szőlőoltvány.

Különböző bor és csemegé faju I. oszt. gyökeres szőlőoltvány,

továbbá szőlők pótlásához alkalmas **gyökeres amerikai vessző** kapható

Winkler József

szőlőoltvány termelőnél

094

Arad, Batthyány-utca 13. szám.

A legjobb fémtisztító szer

ma és az is marad az

AMOR

fémtisztító gyönyörű fényvel.

Mindenütt kapható 14, 20 és 30 filléres dobozokban.

Gyáros: Lubszynski & Co., Berlin N. O. Ügyeljünk az „Amor” védjegyre.

511

„Kristály” ásványviz Aradon.

A Szt.-Lukácsfürdő Részvény-társaságtól Budapesten az alant jegyzet vezérképviselő
ARADON, Karolina-utca 3. sz. alatt

nagy raktárt tart az egész világon ismert és mindenhol jól bevezetett

„Kristály” ásványvizből.

A „Kristály” ásványviz teljesen tiszta; salak és bakteriummentes; ammoniát, salétromsavat nem tartalmaz; organikus anyag nincs benne; mellékiz nélküli rendkívül üdítő és szomjcsillapító.

A „Kristály” ásványviz az emésztést nagyon elősegíti. Hirneves tanárok véleménye szerint a gyomor és belek rendes működését eredményezi, miáltal a székszorulást megszünteti.

A „Kristály” ásványviz nagy mélységből fakadó, calicum, magnezium, hydrocarbonatos, állandó összetételű ásványviz, mely tej, gyümölcs és mindenféle étel után is élvezhető; bor, pezsgő, cognac-cal, valamint mindenféle más szeszes itallal vegyítve, a legjobbnak bizonyult, miről számtalan elismerő levél áll rendelkezésre.

A „Kristály” ásványviz gyógyító hatásu; betegeknek, lábadozóknak, gyermekeknek elsőrangú orvosi szaktekintélyek gyógyszerül állandóan rendelik.

A „Kristály” ásványviz kapható minden vendéglő és kávéházban, túszer- és csemegekereskedésben, cukrászdában és a főraktárban: Arad, Aradmegye, Erdély és Délmagyarország részére:

Brüdner Adolfnál

ARADON, Karolina-utca 3. szám alatt.

Délmagyarország legnagyobb gőzerőre berendezett vegytisztító és kelme festő gyára.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint a

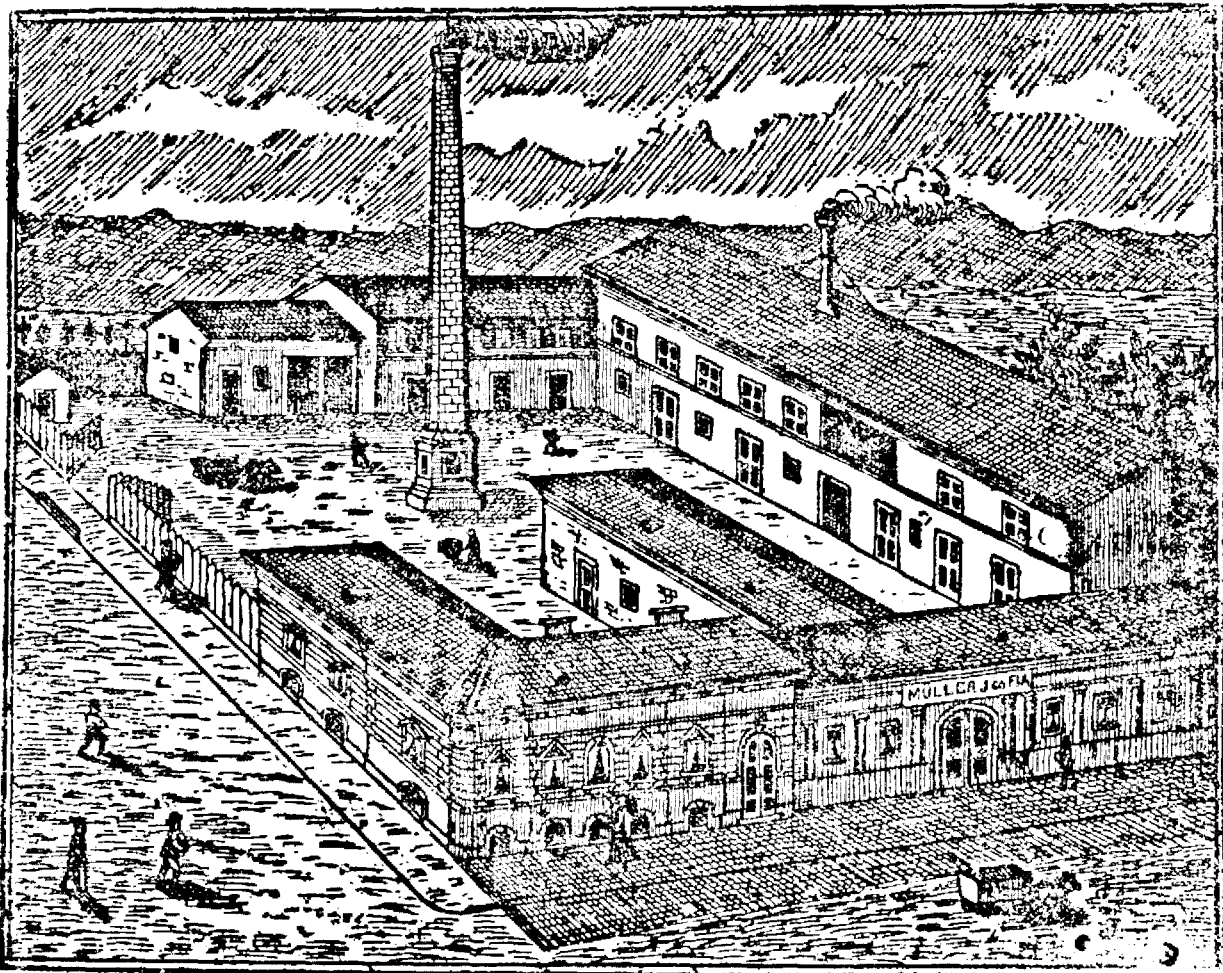
József főherceg-ut 11. sz. a. különösen az e városnegyedben lakó közönség kenyelmére

műselyemfestő és vegytisztító fiók-intézetet nyitottunk,

hol gőzerőre berendezett, kitűnő hírnévnek örvendő gyárukra hivatkozva, elfogadtatnak úgy vegytisztításra, mint festésre mindennemű férfi-, női- és gyermek ruhák, feöltők és lábbelők (egészben, minden bontás nélkül), továbbá mindennemű különlegességek, himzések, csipkék, takarók, szőnyegek, teljes szalon garnitúrák, butor-szövetek, gláze keztyűk, nyakkendők stb.

Tunisi és csipke-függönyök gondosan tisztultak és minden divatszínre festetnek, tisztítás és festés után ráma nélkül feszítettnek (spanoltatnak) tenát a szelek kiszakadása teljesen ki van zárva és új kinézést nyernek.

Czégünket a nagyközönség b. pártfogásába ajánlván,

kiváló tisztelettel

MÜLLER J. ÉS FIA.

Gyár: Halász-utca 29-30.

1002

Üzletek Aradon: Asztalos Sándor-utca 2-3. szám.
Forray-utca 4. és József főherceg-ut 11. szám.

Vidéki fióküzletek Brassó, Gyulafehérvár.

Déva, Segesvár és Szászsebesen.

**Ha olcsó órákat,
arany- ezüstneműt és ékszertárgyakat
akar vásárolni, látogassa meg**

Deutsch Izidor

óras és ékszerüzletét

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Férfi órák 2 forinttól feljebb.

Női órák 3 forinttól feljebb.

14 kar. arany gyűrűk 1 frt 50 krtól feljebb.

Ébresztő órák 1 frt 50 krtól feljebb.

Ezüst lánczok 1 frt 30 krtól feljebb.

Valódi 14 kar. tüz aranyozott lánczok 1 frt 50 krtól feljebb.

Ingaórák részletfizetésre bárkinek áremelés nélkül.

Tört arany-, ezüst-, zálogcédula készpénzért

a legmagasabb árban megvétetik vagy más új tárgyakra áteseréltetik.

Telefon 438.

352